

115 let komunitní energetiky v Českých Budějovicích

Komunitní energetika v Českých Budějovicích funguje už déle než 115 let

Když v roce 2017 zastupitelé Českých Budějovic projednávali jako zástupci jediného akcionáře v městské teplárně Strategii 2040, která byla o tři roky později rozšířena na Strategii pro zelené město, obsahující komplexní plán postupného nahrazování uhlí místně dostupnými energetickými zdroji, šlo o další důležitý krok vedoucí k modernizaci komunitní energetiky.

Vedení krajského města tak potvrdilo místní tradici a navázalo na historickou schopnost zajišťovat si podstatnou část energií ve vlastní režii. Ke společné výrobě a spotřebě tepelné a elektrické energie v dané lokalitě a sdílení distribučních sítí se přidaly ještě cíle pro stabilizaci ceny tepla, diverzifikaci palivového mixu a zlepšování životního prostředí. Teplárna se tak logicky stala základním stavebním kamenem komunitní energetiky, podobně jako například v Německu, kde je myšlenka tzv. stadtwerke stále velice živá a najdeme zde velké množství společností včetně Mnichova, Drážďan a řady dalších měst.

Princip energetických společenstev je jednoduchý - obec, její obyvatelé a místní podnikatelé, spolu provozují vlastní zdroje a vyrobené energie zároveň sami spotřebovávají. Zlepšuje se tak efektivita, ekonomika i dopady provozu na životní prostředí. Tento model se v Českých Budějovicích začal realizovat již v roce 1907, kdy město zahájilo výstavbu vlastní parní elektrárny. Z té později vznikla teplárna, která první kotel spustila v roce 1965.

Moderní komunitní energetika si však klade ještě vyšší cíle a to zejména v oblasti odklonu od fosilních paliv a zavádění místně dostupných obnovitelných zdrojů energie do palivového mixu. Pokud se investuje do lokálních zdrojů energie, peníze zůstávají v místní ekonomice a navíc lze dosáhnout snížení logistických nákladů i zkrácení dopravních tras. Tento efektivní způsob výroby a dodávek tepla, chladu či elektřiny v hustě osídlených aglomeracích proto odpovídá všem moderním trendům.

„S tímto komplexním vědomím jsme v městské teplárně již před léty vsadili na předvídatelnost a stabilitu cen energií, zajištění komfortu zákazníků a rozvoj sítí

doprovázených postupným snižování spotřeby uhlí díky využívání bezemisních a obnovitelných zdrojů energie. Vše probíhá v interakci s jediným vlastníkem, městem České Budějovice. A zákazníci tuto cestu oceňují zvyšujícím se zájmem o připojení ke sdílené energetické infrastruktuře,“ říká Václav Král, předseda představenstva.

Vizionářská strategie z roku 2020 dala městské teplárně slušný náskok. Když na jaře 2022 dopadla na Evropu naplno energetická krize, firma už byla připravena. Věděla, čím nahradit uhlí i zemní plyn. Všechny klíčové projekty se už realizovaly nebo byly v pokročilé fázi přípravy.

„Jde o složitý, nákladný, ale nezbytný krok, před nímž stojí celá evropská energetika. Je to náš příspěvek k záměru proměnit České Budějovice v město hojně využívající chytrá řešení a udržitelné technologie,“ dodal Václav Král.

Prvním pilířem je dokončovaný přivaděč horké vody z Jaderné elektrárny Temelín, který se na podzim zapojí do distribuční sítě a teplárně umožní zhruba o třetinu snížit spotřebu uhlí a tedy i objem vypouštěných emisí skleníkových plynů. Tím klesnou také finanční náklady na povinný nákup emisních povolenek. Na konci roku pak bude k dispozici nový kotel spalující biomasu. Jeho retrofit, tedy úplná obnova stávající uhelné technologie za modernější a úspornější, začal vloni a společně s výstavbou souvisejícího skladu a logistiky štěpky vyjde na 1,5 miliardy korun.

Provozem tohoto parního kotle se ušetří další třetina z aktuální spotřeby uhlí. Zbytek pak nahradí energie z připravovaného zařízení na energetické využívání odpadů ZEVO Vráto, které se navíc stane integrujícím prvkem cirkulární ekonomiky v celém kraji, jelikož po roce 2030 již bude zakázáno plýtvat energetickým potenciálem výhřevných odpadů na skládkách. Spuštění ZEVO s roční kapacitou 160 000 tun odpadů je na brownfieldu po dosluhující uhelné výtopně Nové Vráto plánováno v roce 2028. Spalování uhlí tak chce teplárna opustit ještě před oficiálními evropskými termíny.

„Nesmíme při tom ale dopustit třeba plundrování našich lesů a dalších přírodních surovin. Proto by měly být nejen kapacity každého energetického podniku uvážlivě stanoveny s ohledem na místní poměry. Živelná výstavba ve finále nesvědčí nikomu – lidem ani přírodě. V Českých Budějovicích jsme tento možná selský přístup, odpovídající naší jihočeské nátuře, zhmotnili právě do diverzifikace

zdrojů. Nechtěli jsme se orientovat třeba jen na biomasu nebo jenom na spalování odpadů. Víme, že zdroje jsou omezené, i když nás někdo občas přesvědčoval o opaku,“ uzavřel Václav Král.

Na objektech teplárny byla vloni nainstalována fotovoltaická elektrárna a navyšování podílu elektřiny vyrobené ze Slunce bude pokračovat. Město České Budějovice současně pracuje i na snížení energetické náročnosti svých veřejných budov, jako jsou základní školy či plavecký stadion.

Město a Jihočeský kraj tak čím dál více využívají místní zdroje a synergii největší soustavy zásobování teplem ku prospěchu občanů, místních podnikatelů, ale třeba i návštěvníků regionu. Posiluje se stabilita a bezpečnost dodávek energií, zachovává komfort a kvalita služeb poskytovaných za dostupné ceny, a to vše při zlepšování životního prostředí.

4 D transformace energetiky

Decentralizace

- ve prospěch města, jeho obyvatel a firem, co zde sídlí. Snižuje se závislost na dodávkách z externích zdrojů. Zvyšuje se odolnost vůči výkyvům cen energií. Teplárna v centru města vyrábí společně s teplem i elektřinu, což posiluje decentralizaci její výroby a stabilizuje elektrizační soustavu v přetíženém středu jihočeské metropole. Teplárna má také možnosti, jak poskytovat tzv. podpůrné služby pro přenosovou soustavu.

Dekarbonizace

- ve prospěch ochrany životního prostředí, klimatu a krajiny snížením produkce odpadů, spotřeby vody či emisí tradičních polutantů (oxidy síry, dusíku, prachových částic), ale také skleníkových plynů.

Demokratizace

- zúčastněné subjekty se spojují při výrobě a spotřebě energií. Dají se tak efektivně dosahovat úspory z rozsahu a stabilizovat ceny, což posiluje péči o zranitelné zákazníky. Budějovická soustava zásobování teplem je největší v jižních Čechách. Celoročně zajišťuje dodávky do 30 000 domácností, 388 firem a institucí, mezi které patří pivovary a další

průmyslové podniky, ale také nemocnice, úřady, školy či domovy seniorů.

Digitalizace

- nové technologie vytvářejí nové možnosti. Ať v dálkových odečtech, při provozu domácností i energetických soustav, nebo v komunikaci zákazníků s firmou. Digitální technologie a umělá inteligence pomáhají optimalizovat výrobu a spotřebu energií a teplárna České Budějovice patří dlouhodobě k lídrům v jejich využívání.